

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.
За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.

За све остале земље годишње
30 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прегледата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Рамадановићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дописе се шаљу
уредиштву. Рукописи се не вра-
ћају.

За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
а по 2 новца за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новца.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

МИ

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Председника
Главне Државне Контроле поста-
вљамо:

за рачуноводитеља Главне Државне Кон-
троле Митра И. Дрецуна, досадашњег у-
правника поштанско-телеграфске штације у
Никшићу.

Наш Председник Главне Др-
жавне Контроле нека изврши овај
указ.

Цетиње, 11. јуна 1904. г.

Никола С. Р.

Председник
Главне Државне Контроле,
Сердар Р. Пламенац с/р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

Нарочити изасланик Њ. В. Кра-
ља Петра, г. Др Јаша Ненадовић,
који је стигао овомо у прошли пе-
так, да Њ. Кр. В. Господару преда
орден „Карађорђево Звјезде“, при-
мљен је у поведљеник 7 о. м. од Њ.
Кр. В. Господара у свечаној ауди-
јенцији. Г. изасланик допратили су
и испратили у дворским кољима мар-
шал Двора, г. Андрија Радовић и
аташирани г. изасланику секретар
Министарства Иностранних Дјела, г. А.
Мартиновић. Пред Двором је била
упарађена почасна чета војника сто-
јеће војске, која је при доласку и
поласку г. изасланика одавала вој-
нички почаст, а војна музика сви-
рала је војнички марш „пред прси“.

При предавању ордена повдра-
вио је г. изасланик Њ. Кр. В. Го-
сподара овим говором:

ВАШЕ КРАЉЕВСКО ВИСОЧАНСТВО,

Његово Величанство Краљ Србије
Петар I., мој узвишени Суверен, благо-
вољно је милостиво мене одредити, као
Свога нарочитог изасланика, да предам
лично Вашем Краљевском Височанству
орден „Карађорђево Звјезде“. Његово
Величанство Краљ наредио ми је,
да изјавим Вашем Краљевском Ви-
сочанству Његов братски поздрав и да
будем тумач најискренијих жеља и сим-
патија, које Он гаји наспрам узвишене
личности Вашег Краљевског Височанства,
Вашег Дома и народа.

Предајући Вашем Краљевском Ви-
сочанству орден „Карађорђево Звјезде“,
првом носиоцу, дичном и славом увен-
чаном Господару поносите Црне Горе и
Брда, иличем из искреног ми српског
срца: да живи Ваше Краљевско Висо-
чанство на понос и дичу Црне Горе и
њене заслужне Династије, да живи Дом
Вашег Краљевског Височанства и храбри
Ваш народ.

Њ. Кр. В. Господар, примајући
орден из руку г. изасланика, одго-
ворно је овако:

ГОСПОДИНЕ ПОСЛАНИЧЕ,

С најсрднијом захвалношћу примам
из Ваших руку орден „Карађорђево
Звјезду“, којом је благоизволио Мој
зет — Ваш Узвишени Господар —
Његово Величанство Петар I. Краљ Ср-

бије, Мене првога одликовати. Ја ћу се
овим одликовањем поносити као знаме-
њем благодарности и пијетета свијех
Срба наспрам сјени и спомену Оца
Србије, Великога Карађорђа. Ова ће ме
Звјезда подсећати на претрпљене муке,
жртве и успјехе — на чудна дјела и
истрајност храбрих другова Великога
Војда — подсећати Ме на прегнућа
и нечувену смјелост и снагу Једнога
витешкога покољења, које празноручно
прегну да окове своје растргне; подсе-
ћати Ме на дружбу, љубав, слогу и
узајамно уздање Светога Петра, Мога
Великог Предходника, у неумрог Кара-
ђорђа — на пијетет, занос и пјесму
Другога Мога Славног Предходника Ве-
ликога Његоша — Праху Оца Србије,
и све то ће ми улијевати вјеру у моћ
Срба данас до зуба наоружаних и сло-
жних, да ће умјети, смјети и моћи бар
очувати тековину, коју наши стари скоро
празноручи стекли и извојеваше.

Овај лијепо и тако значајни дар
Краља Петра I. мило Ми је примио још
и из Ваших руку, потомна јуначко кунџ
Ненадовића, везане заједничким прегну-
ћем, мукама и сродством са домом
Великога Ослободиоца Србије.

Истог дана последије подне чинио
је г. изасланик, Др. Ненадовић, по-
сјете нашим министрима и велико-
достојницима, а у сриједу вече био
је у Двору у почаст његову свеча-
ни објед, коме су присуствовали сви
наши министри и великодостојници.

Течајем свог борављења на Це-
тињу, г. Др. Ненадовић прегледао је,
у пратњи г. А. Мартиновића, све
наше овдашње знатније установе,
као: Војни Стан, Зетски Дом, Дје-
војачки Институт, болницу „Данило
I“, Војну радионицу и др., а најпо-
слије изишао је и на „Орлов Крш“,
код споменика Владике Данила, ода-
кле се пружа најљепши поглед на
Цетиње. У сриједу је походио мана-
стирску цркву и положио с великом
пијететом красне вијенце на гробове
Њ. В. Књагање Зорке Карађорђевић,
Њ. Свј. Књава Ђорђа Карађорђеви-
ћа и овдје преминуле дјеце Њ. В.
Краља Петра, Књагињице Милене и
Књава Андрије.

Г. изасланик својом симпатич-
ном појавом предмет је опште паж-
ње и на сваког чини најбољи ути-
сак тијем прије, што свако у његовом
доласку и значајној му мисији види
чврсто јемство братске слоге и љу-
бави, која веже два српска Госпо-
дара и њихов народ.

Њ. Кр. Височанство Господар
благовољно је одликовати г. Дра Ј.
Ненадовића II-им степеном Данилова
ордена.

ЦЕТИЊЕ, 11 јуна.

Владачки састанак у Киду.

У њемачкој убојној луци Киду
очекује се овијех дана посјета ингле-
ског Краља Едуарда. Велике при-
преме које се тамо чине, показују,
да Њемачка хоће да високог и давно
жељеног госта дочека онако, како
долажује владару Велике Британије
и блиском рођаку цара Вилхелма.
И ако, дакле, ова посјета у првом
реду има строго династички значај,
ипак јој страна штампа придаје и
велику политичку важност, па на
све могуће начине расправља о евен-
туалним резултатима тога састанка.
Док једни тврде, да се ствара нови

тројни савез, који би имао ујединити
Француску, Инглеску и Русију а
потпуно изолирати Њемачку, дотле
други напу, да је сврха тога са-
станка, да се договоре Инглеска,
Француска и Италија, како би се
што боље користовале на Балкану
сада, кад је Русија толико заплетена
на Далеком Истоку. Но највише
се Јапанци уздају у ту посјету.
По мишљењу јапанског листа „Аса-
хи“ ова ће посјета учинити, да се
изгледа онај рђави утисак, што га
је француско-инглески споразум на
Њемачку учинио. Тај лист даље
говори, да Инглеској иде у рачун,
да не допусти, да се зближи Ње-
мачка и Русија. Лист „Кокумин“,
славни јапански савезници, заноси
се сјајним данашњим положајем Ин-
глеске, која је навод неколико го-
дина била усамљена, а сад стоји у
пријатељству и с Америком, и с Ја-
паном, и с Италијом и с Фран-
цуском.

Како се из оваког писања види,
Јапанци тврдо вјерују у инглеско
пријатељство, и помисли се тијем,
што је једна велика јевропска држава
с њима у савез ступила, надају се
на велике и богате милости с њене
стране. Изгледа, да су Јапанци врло
слабо изучавали историју, те не
знају, да је Инглеској у њеним по-
ступцима једино мјерило био увијек
лични интерес. Њој је ишло у ин-
терес да подржи Јапан, да би тијем
одвукла пажњу Русије од другог
чега, као и. пр. од средњо-азијског
питања. Она је за то с Јапаном и
закључила савез и радила што је
боље могла, да изавове руско-јапан-
ски рат, да би тијем ослабила обје
ратујуће странке. Ако Јапан тако
близу узима к срцу све оно што се
тиче његове савезнице, видећи у
томе и своје добро или зло, онда
не би марило, да тај исти Јапан
мало побоље размисли и о томе, како
се Инглеска к њему односи.

У једноме од потоњијех бројева,
„Н. Времења“, истакло је један факт
који јасно карактерише инглеске од-
носе према Јапанцима. Тај факт
јасно доказује, да Инглески нити су
рчунали, нити данас рачунају Ја-
панце за себи равне, него их рачу-
нају за нижу расу. По законима
аустралијске федерације нема права
улазити у Аустралију ни један пред-
ставник нижијех, бојадисанијех раса,
као Црици, Малајци, Китајци, Ја-
панци и др.

„Према томе, иронично наставља
„Н. Времења“, ни најврснији јапански
државници, као што су Ито, Јама-
гата и Мутеухито, не би могли ступи-
ти на аустралијско земљиште, јер
и на њима стоји бијег бојадисане
расе“.

Ово је врло карактеристично и
Јапанци не би смјели то заборав-
љати. Инглески сматрају њих само
као материјал за своје даље цијељи
и радње, а савез с њима раскинуће,
кад год то за потребно нађу и кад
им то њихове личне користи ма и
најмање налагала буде.

И с Француском је Инглеска
пријатељевала још у доба Севасто-
поља, али је то пријатељство прошло,
и Инглеска је свуда, закључно до
Фамоде, чинила Француској само
неприлике. И данашњи њен спора-
зум с Француском иде само Ингле-
ској у прилог, јер јој ослобођава

руке како у Мисију, тако и у Њу-
фундленду. Сумњиве користи, које
ће Француска добити у Мароку, не
плаше Инглесе. То је ствар будућ-
ности, која се може по увиђавности
још много пута промјењивати.

Што се тиче одношаја између
Њемачке и Русије, кишки састанак
не може имати на то никаквог ути-
цаја. Русија не намјерна да ступа
у савез с Њемачком; односи између
њих јесу односи добријех сусједа,
па такви ће и остати: Русија је са-
везница с Француском, а то ништа
није сметало, да Француска ступи
у споразум с Инглеском.

Њемачка је опасна за Инглеску,
јер је заузела њено мјесто на Бал-
кану и истиснула отуд њену трго-
вину. Инглеска зна, да се за сад с
Њемачком борити не може, те јој се
с тога удвара. Мјеродавна њемачка
штампна види те лужаве намјере свог
вјечитог супарника, па већ с тога
пише: „Краљ Едуард долази нам
правних руку, надамо се, да ће се
правних руку и вратити!“ А тако
ће без сумње и бити! Можда ће по-
сјета Краља Едуарда вагрити осје-
ћаје Инглева према Њемцима и Ни-
јемаца према Инглесима, али да ће
она довести до каквог новог савеза
или груписања јевропских држава,
о томе сигурно не може бити ни
збора.

ГОДИШЊИЦА ИЗБОРА

Њ. В. КРАЉА ПЕТРА I. ЗА КРАЉА СРБИЈЕ.

У сриједу, 2 јуна, прослављен
је најодушевљеније по свој Србији
дан избора Њ. В. Краља Петра I
на краљевски српски пријесто, као
дан од великог и беспорног значаја,
за који су везане најљепше наде
српскога народа у краљевину. Бира-
јући Краља Петра на српски кра-
љевски пријесто, српски народ оче-
кивао је од њега: да он својим
енергичним радом спасе Србију од
онога расапа, до кога је за потоњи-
јех двадесет година дошла била; да
поврати материјално благостање и
потребити мир земљи и народу; да
успостави љубав, како у народу,
тако и између народа и пријестола;
да на потребиту висину уздигне
клоули политички морал; најпо-
слије, да поврати поштовање основ-
них закона земаљских, који су били
постали само играчка у рукама по-
јединаца. Наш народ говори: „по
јутру се дан повнаје“. — И ако је,
унук Великог Војда Карађорђа до-
шао на пријесто пред саму вече
свога живота, али се по јутру ње-
гове владавине, по првој години
Његова краљевања јасно и очито
види, да су наде, које је на њега
народ полагао и полаже, потпуно
оправдане. Српски народ потпуно
је свјестан свега тога, — свјестан је,
да су му већ једном мирнији и бољи
дани настали, те с тога је тако оду-
шевљено и прославио широм цијеле
Србије сретни дан ступања на кра-
љевски пријесто Њ. В. Краља Петра I.

Тој свечаности искрено су се
придружиле и придружују и сви
остали Срби изван краљевине, а на
првом мјесту Црна Гора, које се
срећа и напредак Србије тиче ближа
но ма кој другог, јер само у брат-
ској заједници обје ове српске др-
жаве лежи општи спас српскога на-
рода и само на томе „крајеуголном

камену“ може се видати будућност народна. Због тога Црна Гора искрено довикује: да живи Њ. В. Краљ Петар и цео Његов Дом! Да живи сретна Србија!

На повдрав биоградског грађанства приликом ове годишњице. Њ. В. Краљ Петар одговорио је овом веома значајном бесједом:

Драги моји Биограђани!

Навршује се година дана, од како сам поново у средњи вапој, у мјесту рођења мога, у милом Биограду.

Отишао сам као дијете и мало је ових међу вама, који су ме прије одласка знали.

Вратио сам се послје пуних четрдесет и пет година као старац, саломљен и борбом живота и жељом за отаџбином.

И послје толикогодишњег одсуства ви сте ме, драги моји Биограђани, чам сам ступио на земљиште миле Србије, с искреним одушевљењем прихватили.

Пријем, који сам најприје код вас нашао, охрабрио ме је. дао ми је моћи, повратио ми је младићску снагу за тешке послове који су ме очекивали.

Хвала вам, драги моји Биограђани.

У доцнијем путу моме кроз Србију, на Дунаву, у Мораву, крај Нишаве, па и тамо на обалама наловите Дрине, најчашће сам ја на исти одушевени пријем, на истовјетне осјећаје љубави и одавности према мени и мом дому.

Биоград је дакле и овог пута као и увијек био вјерни одјек жеља и потреба цијелог народа српског.

Без сумње су, у току ових дваест мјесеци, непријатељи мирног развртка чинили покушаје, засноване на тежњи, да се пред свијетом, ма и привидно покаже, да између пријестонице и Србије не постоји она солидарност у осјећајима, која треба и мора да их везује.

Али је сав труд њихов био неуспешан, јер су им се сви покушаји равнани о свијет и оданост мојих вјерних Биограђана.

Полако, благодарећи достојанственом држању свеколиког становништва пријестонице, умукли су и сви ти гласови, који су реметили једнодушност осјећаја и жеља њихових.

Данас, на крају прве године моје владавине, ја са задовољством

констатујем, да је та једнодушност у погледу на извршену промјену, за свагда утврђена.

Ја сам се трудом да наде, које су биле везане за мој повратак у Србију оправдам, да у Србији воспоставим вјеру у устав и законе.

Година дана није велик размак времена у животу једног народа.

Али смо ми, ја и мој народ, заједничким радом и за ту годину дана постигли успјехе, којим се можемо задовољити.

Попштовањем устава и закона утврђен је правни ред, а њиме створене погодбе за свестран рад на народном материјалном напредовању и моралном развићу.

Углед Србије стално расте, а тиме се обезбјеђују изгледи за лепшу будућност.

Овај једногодишњи заједнички рад на добру отаџбине, без обзира на неопходну партијску поцијепаност, зближио нас је још и више, а на првом мјесту учврстио везе између мена и вас, драги моји Биограђани.

Ова свечана, величанствена прослава мога избора, коју сте ви приредили, доказ је за мене, да је досадашњи рад мој наишао на опште одобривање, да сам ја држањем својим одговорио очекивању напем.

За мене нема велике среће, но да видим, да се рад мој одобри и поштује, да се искрена жеља моја, да Србију видим преображену, разумије и цијени.

Хвала вам, Биограђани, за тој манифестацији и будите увјерени, да ми је ова дала онако старом пуно снаге за нов рад на добру лијепу отаџбине наше.

Живјела Србија, живио мој мили народ, живјела лична пријестоница српска!

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

Владивосточка ескадра на раду.

Цео свијет је испуњен смијелим предвезем адмирала Скридлова. Крај све обааривости и мотрења јапанског адмирала Камимуре, који је са својом флотом стражарио пред изласком из Владивосточног Залива, Скридлов је изишао на отворено море са три крстарице и повећим бројем мањих бродова и напао је на јапанске транспортне бродове, који из Симонсекија преносе војску и материјал за Кореју и Ђаотуншко Полуострво. Главно је сад питање у томе: је ли Скридлов само тога ради отишао из Владивостока, да напада јапанске транспортне бродове, те да доведећи у опасност јапанско западно прибрежје и везе Јапана с бојиштем на источно-азијском континенту, наћера адмирала Тога,

околно поља. Види се по овоме, да онај простор, назван градски, има 427 хектара поља, као њиве и вртове за поврће, затим 7 хектара разних паркова, најзад 2096 хектара поља за жито.

Кодог дође у Даљни, видеће на први поглед, да је град основан вјештачки и по плану. Све је вјештачки и потпуно систематички подијељено и одређено.

Даљни се дијели у главном на три дијела: на јевропски крај, чиновнички крај и китајски крај.

Јевропски крај заузима једну равницу од прилике четири квадратне врете и наслања се баш на саму луку. На југу је ограничен једним брдским ланцем, на западу је ограничен чиновничком другом, а од китајског краја је одвојен шумовитим парком. Китајски крај шири се западно од градског парка, и простире се са обе стране жељезничке пруге. Чиновнички крај заузима површину од 40 десетина, западно се граничи непосредно морем, а источно се од њега простире фабрике. У овом градском крају налазе се само чиновничке куће, фабричних чиновника, паробродских друштава и чиновника источно-китајске жељезнице. У овом крају нема никаквих великих трговина (дућана).

То је дакле, когур вароши Даљни. Као што се види, све је лијепо подијељено: овдје чиновнички, а овдје Јевропљани, који нијесу чиновници, а тамо жути становници. Али овдје се види једна друга ствар, како су Руси добро чинили, када су оснивали Даљни. При оснивању јевропског краја, у напријед су се извјесне главне тачке поставиле тако, да су се у средни подијеле цркве свију вјера, и разне јавне зграде, које се, по свом начину зидања и облику, потпуно од мношине других кућа разликују, да се сваки новајлија,

који се налази пред Портартуром, да напусти блокаду и да похита у помоћ овамо, гдје провађају јапански транспортни бродови; или је прави његов циљ да се сједини с портартурском ескадром? Изгледа, да је вјероватнија ова друга могућност, јер је на пр сад утврђено оно, што се до сад с јапанске и инглиске стране најодлучније порицало, на име: да излазак из портартурског залива није затворен. Једна од најбржих руских крстарица „Новик“, која хвата 25 миља на сат, изишла је прошле недеље из залива и напала на јапанске бродове за уништавање мина, који су морали да се повуку. Иста крстарица руска, праћена са неколико топовача и торпедвача удјелила се неколико миља од Портартура, па се опет вратила. Изгледа, да су Руси имали и имају везе с Портартуром. да Скридлов стоји у споразуму с портартурском ескадром и да његов одлазак из Владивостока и ово излажење руских бродова из портартурског залива стоји у тјесној вези и да се све то врши по напријед утврђеном плану и споразуму. У сваком случају, ова офанзивна акција Скридловљеве ескадре, у којој су три најбрже руске крстарице, мораће да олакша Портартуру с водене стране, што, разумије се, неће остати без утицаја по целокупну опсаду Портартура. Неоспорно је, да су настали озбиљни моменти, када ће се видјети, шта и колико вриједи Скридлов, чије је наименовање за адмирала источно азијске ескадре поздравила цијела Русија с највећим одушевљењем.

О самој акцији владивосточке ескадре адмирал Скридлов јавља Цару: 12 окт. м., изишла је из Владивостока ескадра, у којој су крстарице „Росија“, „Громобој“ и „Рурик“, под заставом адмирала Безобразова. У ноћи на 20 окт. м., повратила се ескадра у Владивосток. Крстарица се према морезу Симонсеки, гдје је опазила три превозна брода. Превозни брод „Итсуми-мару“ зауставио се тек кад је са вите метака погођен, а морнари се почеше бацати у море. „Громобој“ понава заповјед ника да остави брод у маљунима. Оне који су пливали, увео је „Громобој“. Брод је имао више од 3000 тона. Међу похватањих 105 људи било је 17 официра. Онда су се приближила друга два јапанска брода. То су били „Садомару“ и „Китатимару“, сваки са 6000 тона. На првом најтоме велики товар муниције, телеграфске раднице, 12 официра, више коња и грађе за мостове. На другом је било више од 1000 војника и ратни материјал. „Росија“ је добила заповјед, да ухвати „Садомару“, „Громобој“ је хтио узети „Китатимару“. Овај брод покушао је узавићи, али су га зауставили пуцајући на њ, и брод је пропао. „Садомару“ зауставио се иза неколико метака и спусти падуле. Ескадра је примила велики број људи, и пође према морезу Ишима. Једна јапанска крстарица посматрала је све ово с извјесне даљине. Други дан опазила је ескадру у близини Пунгару цесте инглиска пароброд „Алантон“, који је возио много угљена. Брод је одведен у Владивосток, јер је већ тешке возио контрабанд у Јапан. На инглиском броду био је и један Јапанац из високих кругова.

Бенерал Куропаткин.

Инглиски лист „Douglas Story“ доноси о бенералу Куропаткину овакву карактеристику:

дошљак, може одмах наћи и управљати у граду.

Принцип, који су Руси употребили при оснивању Даљног, исти је као и код Флоренције, јер и тамо су палата Вешчио и горди Дуомо главне тачке, по којима се човек врло лако оријентирају може. Са свију страна види се тороњ палата Вешчио или цијела Капаниана, или увишени кубе Флоретинског Дуома. Са сваког угла може их човек видјети, те се по њима и управљати, пошто се издижу над осталим кућама.

Средину Даљног чини Николин трг, који обухвата 100 саша (1 саш = 2,133 метара) на коме се налазе главне државне зграде и најглавније трговине. Одатле иду на све стране, у облику звијезде, десет „проспекта“ (главне улице). Ови су проспекти, изузев московског проспекта, сви широки по 12 саша, а засађени су двоструким редом дрва. За саобраћај кола и за цјешање остављен је у средини пут по 4 саша ширине; а са стране, поред засађених дрва, путеви остављени су имаоцима кућа, да их могу употребити за прављење вртова пред кућама и томе сличним стварима. На живљим проспектима остављени су и са стране путеви за пјешаке. Булевару су широки по 40 саша и засађени неколиким редовима дрва. Као најглавнији проспекти и Булевари рачунају се: „Московски проспект“, почиње са великом Мола, иде преко познатог Николиног трга до „Јевропског пазара“, одатле пресијеца градски парк и свршава се код „Китајског пазара“.

Овај проспект изгледа да ће бити у допнијем времену један од најживљих. „Кијевски проспект“ везује широки мол са жељезничком станицом „Даљни I.“ у чиновничком крају. „Предњи проспект“

Бенерал Куропаткин човек је челичне воље. Он је дошао у Манџурију као војник и никаква домагања неће бити у стању приморати га, да одустане од извршења своје дужности. Он никад не губи из вида своју крајњу циљ. Ради достигнућа те циљеви он не жали никакве жртве. Рај је још тек у почетку и он није још показао све своје војничке способности. Његове су војничке операције опрезне и далековидне. Он лично пази на све, па и на најмање ствари. Он досијеђа свуда, да види све и уреди све: храну за коње, грађење путева, уређење дописника, обучавање китајских чиновника, уређење војеног судског посла и т. д. Куропаткин је прави војник, којему су позната сва питања, што се на војску односе, почевши од војничке дисциплине и свршавајући главнијем штабом. Он је чврст и одлучан, а као стратег одликује се бескрајним трпљењем и тачношћу. Он, као год и Наполеон, Моатке, Грант и Китченер, вјерује у бројну надмоћ. У колицини батерија и батаљона састоји се, по његовом мишљењу, снага. Чаркаља предстража, па ма како била крвава, не утату на његове планове. Он није од оних, који командују сједећи за писменијем столом. Он лично учи војску, дочекује долазеће пукове и прати батаљоне, који крећу на прву бојну линију. Од Портартура до Мукдена, од Њучванга до Фенгвангченга он је сву војску прегледао, проучио њено расподјељење и упознао се са свијем.

У руској војсци, као год и у руској породици, влада таква искреност, какве нигдје у свијету нема. Свака чета чини породицу, сваки пук — задругу, а сва војска — једну добро уређену цијелу. Командир чете, батаљона и пука, као год и главнокомандујући, држе се као родитељи својих млађих, а млађи се према њима као према таквим односе. Старијине сматрају млађе чинове као рођене синове. У резултату се пак добија војска, која је једини и чудесна по свом уређењу и једнакости.

Никак чинови може бити и не знају, зашто ратују с Јапанцима. Може бити да се они ништа у политици не разумију и њих се ништа не тиче стање ствари на Далеком Истоку, али они знају свог чегног командира и воле га; они цијене команданта свога пука, а према главном команданту односе се са страхопоштовањем.

Бенерал Куропаткин достојно осјећује то лично расположење. Он неуморно ради, да још јаче међу тим „ребјатима“, „братцима“ и „младцима“ укоријени ту братску љубав.

Кад се над манџурским равницама сунце свакрије за хоризонтом, са сваке стране чују се звуци руске пјесме. То пјевају у помрини дјеца рускога народа, чувајући свога вођу и своје љубавне позанице.

Колико има јапанске војске на бојишту?

Руски главни штаб добио је распоред с еволике јапанске војске на бојишту. По томе распореду јапанска војска овако је подијељена:

Прва војска. Главни заповједник: бенерал Куроки. Главни стан: Фенгвангченг. Шеф главног штаба: бенерал Фиду. Заповједник је гардијске дивизије бенерал Хаеовага у Капелингу, друге дивизије бенерал Јамагуши у Купчау, шесте бенерал Окуро у Фенгвангченгу, седме бенерал Тачуно у Ка-

почиње од пазар — трга и води к јевропском гробљу и доњи Лау-ху-тан, гдје ће се д цвије, тако изгледа, подизати виле. „Петроградска обала“ почиње од мора, иде поред фабрика за обрађивање до „Рекреацион тргунд“ (Recreation ground) и свршава се у луци једним булеваром, који је исто удешен као и „Морски булевар“ у Одеси. „Самсон булевар“ води од Николиног трга на морску обалу у правцу ка Симонсеки брду, чији врх чини дивну панораму на крају булеvara. У овој улици остављена су мјеста за зидање павиљона за изложбе, која ће врло често бити у Даљном.

Остале су улице широке по 9 саша, од којих су по три саша посаране (на суге); по овим мањим улицама древал нијесу засађена. Мање улице су постављене на овим мјестима, гдје се мора велики крај вароши постепено сарптити; оне су широке по 6 саша, од којих су по двије саше калдрисане.

Јевропски крај је и даље подијељен и распоређен. Он се дијели на три главна дијела: на трговачки крај, гдје су куће за издавање под кирију, и на крај гдје су сазидање виле.

Трговачки крај лежи на једној равни, непосредно код саме луке. Овај је крај сазидан од трговачких кућа, магацина, дућана, банака, агентура и т. д. и главно је средиште све градске трговине. Грађански крај додирује са сјевера „Московски проспект“ и пушта се полако на југ до сјевога брда; са истока и запада ограничен је градским парком и вртovima. У овом су крају остављена удубљења од 1—3 саша за зидање трговачких лагуна и подрума. У овом крају нијесу улице симетрично распоређене него се дијеле на разне начине. Дакле, у овом су крају ку-

ЛИСТАК.

ДАЉНИ.

О овој младој модерној вароши на Далеком Истоку, загребачки „Србобран“ доноси овај опис:

Даљни не постоји ни пуних десет година. Руси су хтели да себи оснују једно важно трговачко пристаниште на Далеком Истоку, које би конкурисало Шангају, а да буде руска својина.

Даљни заузима мјесто на југо-источном крају Квантицага, једног малог полуострва, које је са сјевера и истока окруљено Талијенван-валовом. Са југа је ограничено жутиим морем, а са запада брдским дијелом, који граничи доњим током ријеке Меланх. Средњом полуострва протеже се са истока на запад брдски ланац, који достиже висину до 800 стопа, на коме је вегетација у најмањој мјери растурена. Овај се брдски ланац грана на југ и допире до жутог мора. Напротив, сјеверо-западни дио полуострва представља велику и плодну равницу, која се од брдског ланца продужује све до Талијенванског залива, ту је град Даљни.

Површина града Даљног заузима од прилике 75 квадратних врста (= 82,5 квадрат километара), али ове године је продужена површина Даљног за још 24 квадрат врсте, и тако се сада Даљни простире на округло 100 квадрат врста. На овој површини градској налази се око 25 китајских села, чији се становници баве земљорадњом, сточарством, риболовом и трговином. Може се сасвим разумјети, да овако велики простор, што га Даљни заузима, није мјесто градског простора, већ обухвата и

пелину. Свака дивизија има 15.000 војника, 4 пука, 3 ескадрона коњице и 36 топова. — Прва резерва ове прве војске има 15.000 војника у Пенханчу, друга 10.000 у Јоколини Тајангу. Артиљеријска и коњичка резерва на Јалу и у Сажачеу. Опсадни топови у Фенганченгу. — Укупно има прва војска: 122.000 војника, међу њима 32 ескадрона коњица и 282 топа.

Друга војска. Главни заповједник: Ђен. Оу. Главни стан: Даљна. Прве дивизије заповједник Ђен. Фушима у Даљнем, треће Ђен. Ошима у Талијенвани, четврте Ђен. Огава у Нанкуанлину, девете Ђен. Ошима у Даљнем. Свака дивизија има 15.000 војника. Резерва је ове друге: 20.000 војника у Кванчу, топија 8000 у Даљнем. Овдје још има 6000 војника техничких одреда опсадника, жељезнички пук, поштовери. Укупно има друга војска 89.000 војника, међу којима је 16 ескадрона коњица и 288 топова.

Трећа војска. Главни заповједник: Ђенерал Ноцу. Главни стан у Питсеу. Заповједници су: седме дивизије Ђенерал Кавамура у Такушану, једанаесте Ђенерал Цушиа у Порт Адамсу, тринаеста дивизија не зна се гдје је. Резерва је ове треће војске: 10.000 у Сачелину и 10.000 у Такушану, и разне врсте оружја 5000 у Питсеу. Укупно има ова трећа војска 85.000 војника, међу њима 24 ескадрона коњица и 288 топова.

Према овоме има на бојишту свега 298.000 јапанске војске.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Погреб † Змаја Јована Јовановића).

У петак послје подне био је на каменачком гробљу укуп неумрлога српског великана пјесника Змаја. Погреб је био такав, да је ријетко кад такав бивао у Српству. Многобројне депутације, непрегледна маса овајета чак и из далеких крајева бјеше се скупила да учини посљедњу почаст великоме пјеснику.

На погребу су учествовале ове депутације: Сријемскожупанско изасланство са великим жураном на челу, изасланство роднога мјеста пјесниковог, Новог Сада са градоначалником; предједништво Кашфалудијевог друштва у Б. Пешти, чији је поштом члан пјесник био; изасланства српске и хрватске академије наука, изасланства Српске и Хрватске Матице; професорски збор и ученици срп. вел. гимназије у Н. Саду, изасланства разних пјевачких друштава; изасланство кр. поворшта у Биограду и срп. нар. поворшта новосадског и друге многбројне депутације.

Према изричној жељи покојниковој нијесу на самртној одаји његов подани вијенци. Ради тога су многбројна друштва као и приватне личности у име вијенаца давале извјесну своту на добротворне цијели понавише на друштво „Змај“ за потпомагање српских књижевника, новинара и умјетника.

Поводом смрти „Змајево“ стигле су силне изјаве саучешћа породици Змајевој и „Српској Матици“.

Њ. Кр. В. Књаз Никола послао је Змајевом брату г. Корнелу ову депешу: „Ожалошћен смрћу великог пјесника, шаљем Вам моје вруће саучешће“.

ће, гдје се станови издају сиромашнијем свијету, нижим градским чиновницима, радницима из трговина, банака, магацина и т. д. Крај, гдје су виле сазиране, заузима цио источни крај вароши Исто су и овдје остављена удубљења, која иду до 7 саша дубоко; овдје нијесу улице на свима мјестима једнако распоређене. Овај дио града доста је удаљен од луке и фабрика, те и цијеле варошке вреве. За то овдје и станују само богатији људи, као шефови великих радња, који овдје имају своје баште и виле, као што је у свима воћним јевропским варошима.

Противно од почетка „Рид-Мола“ (Reede Mole) налази се на високој обали мјесто за Рекреацион грунд (Recreation ground — забавно мјесто), гдје су подигнути мувички павиљони, гостионице, павиљони за разне игре и томе сличне ствари, што даје чисти јевропски тип ове града. Са Рекреацион грунда изванредан је поглед на море и на луку града Даљног. Постоји и један градски парк. Овај парк раздваја јевропски крај од китајског и заузима мјесто, гдје је раније постојало село Ситчин-Миуа (од прилике 100 десетина).

Градски парк свршава се на крају (на југу) једним китајским храмом, који је по својој архитектури јединствен, а и сам је окружен дивним вртом. Затим се налази још један градски врт, на мјесту, гдје се прије налазило село Туи-чин-ингуа, и подијељен је једном узвишћом на два дијела. У првом реду направљена је велика јаруга и окружена је насипом, гдје се слива слатка вода, као и киша, и упо-требава се за залијевање другог дијела врта. Поред овога налазе се у јевропском крају још два мања врта, један у близини електричне централе, гдје је прије било китајско гробље, са стогодишњим четина-

Краљ Петар саучествовао је такође овом депешом: Змајевом брату г. Корнелу „Придружјем се осјећајима свеколиког Српства и најављујем вам искрено саучешће у тузи за губитком омиљеног Змаја, великог пјесника и Србина. Нека буде свијетло његово спомен међу потомством!“

„Хрватска Матица“ у Загребу послала је „Српској Матици“ у Новом Саду брајав ове садржине: Са сестром „Матицом Српском“ плаче над гробом најмилијојнијег славуја српскога, најискренијег заговорника братске слоге, Змајевана, „Матица Хрватска“. Предједник Буро Арнолд.

Опијело пид пок. Змајем обављено је у порти пред стародревном каменитом црквом. Порту и побочне улице бјеше прекрило непрегледан рој народа, у којем бјеше и много српских жена и дјеце.

У опјелу је судјеловало до 20 свештеника из Српје и Бачке, а на челу им бјеше новосадски прота М. Ђурић.

У порти је опјело појао кор новосадске гимназије и управитељем, а била је и цијела гимназија са професорима. Над одром покојниковим изречено је више бесједа, а први је говорио парох новосадски *Божа Поповић*. У својем говору измијеу осталог оправдао је Змаја, што је превео „Харфу Сијонску“. Приказао га је као правог Хришћанина, који учи медицину, да помогне ближњему.

Послије њега говорио је г. *Аншомије Хауић*, предједник „Српске Матице“, истакавши у говору велики губитак, који је смрћу Змајевом претрпјела Српска Матица и српски народ. Борио се за славно име народно и остаје звијезда водилаца народне среће.

У име свију великошколски омладина говорио је *Вилић*, универзитетлија из Будимпеште. Захваљујући је Змају као духовном оцу, који је задахивао омладину љубављу српског рода и напаво је из чистог врела народних идеја.

У име српске дјеце говорио је учитељ *Ђока Михајловић*. У говору пита, зар се неће више Чика Јова реговарати са подмлатком српским. Треба да српска дјеца дуго и дуго свога Чика-Јова. У име нејаким и малих прочитао је једну лијепу пјесмицу „Врачеву“.

На средини села Каменица говорио је предједник Кашфалудијева друштва *Бешч*, који је у мађарском језику славио покојника као пјесника и преводиоца најљепших пјесничких производа мађарских.

Заступник „Матице Хрватске“ и хрватског књижевног друштва *Јован Храмлић* говорио је дирљиво и заносно. У говору је рекао, да је умро српски великан и да је тужни глас одјекнуо цијелим Словенством. Јужни Словени губе најјејачију звијезду, а над гробом плачу Срби и Хрвати. Академија, „Матица Хрватска“ и хрватски књижевници одају пошту великом духу, диве се пјеснику, чојеку, родољубу, апостола слоге, коју жељено чекају Срби и Хрвати као мртви васкресење.

Д-р *Жарко Милошковић*, у име друштва „Рада“ у свом говору славио је пјесника као карактера, чојека чврсте воље, који не зна да залута.

У име Вршчана говорио је д-р *Славо Милешић*. Са мртве страже из Вршча опрашта се са послаником и зајетуге се, да ће чувати његове идеале. На гробљу, гдје је за покојника по жељи његовој

рима; а други се налази код православне цркве у крају гдје су виле овидање.

Много врло лијепо мјеста за видање љетникована има у долинама Пан-хус-дао, Лау-чуи-тан, Фу-чи-чуан и Меланге. Ове су долине врло угодно заштићене са сјевера једним брдским ланцем, веома су плодне, а везане су с Даљним врло добрим насутим путовима. Пјесковити крај налази се поред морске обале, гдје је начињено купатило.

У доњи Фу-чи-чуан, по наредби велике књижевне Анастасије Николајевне одређено је мјесто за зграду за војнике нарушеног здравља (за 150 људи), а у другом дијелу одређено је мјесто за издање зграде за болесне чиновнике. У долини Меланге ријеке налази се велика равница, гдје ће се подићи мјесто за трке, које су исто тако потребне једном добро уређеном јевропском граду.

Види се: да је све најбоље удешено, како за болесне тако и за здраве, како за рад тако и за забаву.

Поред овога, градека кањаница налази се у близини села Сан-лиу-чино, на обали, гдје је и водовод доведен, а одатле сјеверније налази се источно-китајско жељезничко друштво, гдје су фабрике за прављење креча, тигла и један дио друге долази у сам град, те је лако снабдевен кречом, камењем и тиглама, потребним стварима за издање. И ако Даљни још није назван културним центром, јер се налази, тако рећи још у пољу, ипак се врло лијепо може видјети, како један град за мало времена може врло много постати, и како се све лијепо по плану и систематички урадити може.

ископан обичан гроб, говорио је г. *Јаша Томић* политички страначки говор. Народ, рече, осјећа, коме прилази с искреном љубављу. Пјесник није само љубио народ, него је и вјеровао у његову будућност. Змај је велики политичар, који је пјевао врло лијепо политичке пјесме.

У име „Српске Књижевне Задруге“ „Српског Народног Поворшта“ и уредништва „Дјела“ говорио је *Јанко Веселиновић*, који је пољубио груду земље и бацно у пјесников гроб.

У име „Новог Србобрана“ и „Српског Кола“ говорио је професор *Милан Будисилевић* о Змају, као најизразитијем представнику овога пјесничког народа.

Професор *Милан Недјељковић* говорио је најпослије у име новинарског друштва „Змај“.

Погреб је завршен у три сата послје подне. Вријеме је било напредно, и у Каменици је цио дан било пуно народа, који је послје погребца с пуно пијетета обилазио она мјеста, гдје је Змај тако дуго својем народу пјевао од срца к срцу.

Змају слава а народу хвала, што је авиједочио, да је вриједан, да му се рађају и Змајеви.

(† Сима Лукић Лавић — „Врач Погађач“). У понедељник, 7. о. м. преминуо је у Рајићу у најљепшим годинама свог живота овај даровити српски сатирик. Пок. Симо родио се у Босанском Броду 3. марта 1863. године, одакле га родитељи као босански бјегуници пренесоше у Шабац. У Шапцу је учио Симо основну школу, а у Биограду неколико разреда гимназије, и онда је ступио у трговину. Али немаштина и по њој невоља да напусти школе, нијесу убили у њему велику љубав према књиви. У своје младо доба одлучили се он за поворште, и то не толико ради глуме, колко из жеље, да му се тако омогући, да пропукује различне крајеве, у којима живи народ српски, проучавајући њега и учећи себе. То је и постигао. Од далмације, па до на крај Угарске и у накрет, пропутовао је он то све и у душу уписао и бол и весеље народно. Болнови су прегледи, и он је пропјевао, али стиховима сатире.

Те његове сатиричне пјесме излазиле су у то доба у Змајовину „Стармалом“ и врло се радо читале ради њихове искрености и лијепе дијекције. Овај самнкли дар чојека сивокука, разнио се и под утицајем Змајево сатире. Так чика Јовине школе био је послје врло радо приман као гост у „Стармалом“. Симо је у то доба написао и читав низ оригиналних поворшних рецензија. За мало и видимо га у Биограду гдје покреће сатирични лист „Бич“. То је била 1889—90. Али та година не вије га до краја у Биограду, јер би позван у Загреб, обуставља „Бич“ и долази „Србобрану“. У то је вријеме био „Србобранов“ творац и борац пок. Павле Јовановић у затвору. Под великим притиском цензуре он наставља с пок. Павлом заједнички даљи рад. Од штампаних радова Симиных у посљедњим књигама спомињемо: „Срби у давнина“, књига сатирично полемичне садржине, писана шовинистички, јачачко као устук шовинистичке политике „пречистих“ и Старчевићеве негативне Срба. За тим је написао „Кратку повјесницу Срба“, на „Шило за огњио.“ Уређивао је неко вријеме и календар „Србобран“, а издао је и скупљене своје сатиричне радове у стиховима под насловом: „Дваља чојек.“

На почетку 1896. покреће сатирични лист „Врач Погађач“ и оштром сатиром бори се против туђинске и несловенске политике. И дође кобни септембар 1902. Редовне запљене и прогони учинише своје. „Врач“ не хтједе подлећи, али се морале — селити. Од 1903. излажаше у Новом Саду. И што не могаше онда цензор, то је учинила сада — смрт, која га покоси јуче у Рајићу код брата му Пере.

Покојник оставља иза себе вјерну љубу и троје ситне дјечице у тежким приликама, јер изгубише хрвателја и бранитеља. Нека им Бог даде утјехе, а покојнику нека је лака земља и вјечнаја памјат!!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Ќетиња, 11 јуна.

— Господин Војвода Божо Петровић, Предједник Државног Савјета, Министар Унутрашњих Дјела, и г. Л. Мијушковић, Министар Финансија отпутовали су у иностранство. — Г. Вој. Б. Петровића, за вријеме осуетна, заступаће у дужности Предједника Државног Савјета, Министар Војни г. Вој. И. Пламенац, а у дужности Министра Унутрашњих Дјела, началник истог министарства г. Андрија Радовић. — Г. Мијушковића ће заступати г. Сердар Раде Пламенац, Предједник Главне Држ. Контроле.

(† Мићо Петровић-Његош). Пишу нам из Нишкиња: У недељу, 6 јуна, испустио је своју млађану душу *Мићо Петровић-Његош*, син г. војводе Бура Петровића-Његоша, у првом цијетју младости, — у осамнаестој години живота. Покојни *Мићо*, пошто је свршио био у Црној Гори

основну школу, отпутовао је у Русију, гдје је, у Одесу, ступио био у Јункерско Училиште. Кроз кратко вријеме тешко оболи и по љекарском савјету морао се је ради опорављања у домовину повратити. Пошто нагледаше доста добро опорављен, ступи у Војничку Школу на Ќетињу, али му се здравље у брво погорша, те се мораде кући повратити, гдје иза кратког времена тешкој болести поддеже.

Покојник се је како по племенитом карактеру, тако и по умним способностима одликовао и истицао, те је, ушљед тога, и био љубљен и цијењен од свакога без разлике. Нешто због овога, а нешто због особитога уважења, којим се у Црној Гори користи отац му, г. војвода Бура Петровић, на глас о смрти његовој слегао се је силан свијет пред његовијем ожалошћенијем домом, а како из унутрашњости, тако и са стране стицала су ожалошћеној породици безбројна телеграфска саучешћа, међу којима су на првом мјесту била саучешћа од стране Њ. Кр. Височанства Господара, Њ. Величанства Краља Петра I и чланова нашег Узвишеног Владајућег Дома.

Батаљони: Требјешки, Никшишки, Луковски, Пјемивачки, Жупски, Граховски, Бањски, велики број Његуша и цијело грађанство вароши Никшића дошли су, да покојника до вјечне куће испрате. Спровод је био 7-ог о. м. у 11 сати прије подне. Спровод је ишао овјем редом: пред мртвачкијем сандуком ишли су ђаци основнијех школа са својим наставницима, а за њима седам свештеника. Ово сандука ишла је војничка чета вароши Никшића, а за сандуком покојникови родитељи, својта и многбројни народ оба пола. Кад је спровод стигао на Вуков мост, ту је ђакон г. Косто Лучић држао лијеп, сходан и дирљив говор, а пред црквом у Глибаву, пред којом је покојник сахрањен, опростио се с њим његов школски друг *Димитрије Контнић*, над самим гробом покојниковијем.

Нека би милостиви Бог дао покојнику рајско насеље, а ожалошћеним родитељима и осталој својти толико снаге, да могу издржати овај по истини тешки и ненакнадни губитак.

(Из Дјевојачког Института Царице Марије). — Школска година у Дјевојачком Институту Царице Марије завршена је у недељу 6 о. м. У 10½ сати одржата је у институтској сали служба Божија с благодареем. Служби и благодарееу присуствовали су, осим ученица и наставног персонала, још и многбројни дјечији родитељи, који су, како из унутрашњости, тако и из иностранства стигли били на Ќетиње, да своју дјецу кућама одведу. Истога дана послје подне ученице су се почеле кућама разилазити.

(Испити у Богословско-Учитељској школи). — У понедељник 7 о. м. отпочели су се годишњи испити у нашој Богословско-Учитељској Школи. Испити се држе од 8—12 сати прије подне и од 3—5 послје подне, а завршиће се 28 о. м.

(Из Управе цетињске Гимназије). — Г. Бајо Гардашевић наводи је спровести Управи цетињске Гимназије 20 комада књига: „Живот и обичаји Црногорца“ од Д. Медакосића, да се поменуле књиге раздијеле међу бољијем ученицима Гимназије крајем ове школске године, на што му Управа Гимназије изриче срдачни благодарност.

— Пишу нам из Подгорице:

У четвртак, 10 о. м., Друштво „Подгоричке Читаонице“ одржало је у мјесној парохијалној цркви св. Георгија свечани парастос за упокој душе преминулог пјесника *Змаја Јована Јовановића*. На парастосу чинодјејствовало је мјесно свештенство у асистенцију дворског протођакона г. Филипа Радичевића, а парастосу присуствовали су сви чланови „Подгоричке Читаонице“, у које спада чиновништво, официри стојеће војске и велики број грађанства.

Иза парастоса сви чланови окупили су се у Читаоници, гдје је предједник исте г. Крсто Поповић, свештеник, држао говор о Змају и његову раду. Говор предједников завршен је са усклицима присутне публике: Слава великом народном пјеснику и великану Змају — слава!.

Са истог скупа брату упокојеног српског пјесника Змаја упућено је ово телеграфско саучешће:

Госп. Корнелију Јовановићу
Каменица.

Помоливи се Господу за блажену упокој душе омиљеног свесрпског пјесника Змаја, Друштво „Подгоричке Читаонице“ придружујући се осјећањима жалости цијелокупног Српства, најављује вам тужно саучешће и кличе: Слава и вјечата успомена народном пјеснику и великану Змају — слава!

Телеграми Бечког „Кор. Бира“

Рат између Русије и Јапана.

ЛОНДОН, 7 јуна. — „Рајтер“ јавља појединости боја код Вафанкуа и каже, да су Јапанци заробили 900 руске пјешадије; губитци јапански износе 900 људи, међу којима су 8 официра убијени а 14 рањени. Руси су оставили на бојишту 600 убијених.

ПЕТРОГРАД, 8 јуна. — (Званично.) Вицеадмирал Скридлов телеграфира Цару од 7 јуна: дивизија крстарица повратила се у Владивосток без да је и једног човјека изгубила и без да је и најмање оштетена била.

ЉАОЈАНГ, 8 јуна. — „Рајтер“ јавља: чује се, да се бије велики бој код Каичу.

ПЕТРОГРАД, 8 јуна. — Куропаткин јавља Цару од 6 јуна: непријатељ који се налази код Самматси и Фенгвангченга зауставио се је и оставио више повидија на сјеверу од Фенгвангченга, које је до сад заузимао. Генерал Жиливски телеграфира 6 јуна: три јапанска батаљона почеше марширати преко планина Сијанбинтау према Хунатаси, али их је војска руска зауставила и привудила, да се повуку.

Сахаров јавља: од 3 јуна поклањују се виади, као да се Јапанци од Сијујана крећу напријед трима путоњима према Хаичу, Дачичао и Каичу; на томе путу чести су сукоби. Штакелберг јавља: непријатељ се напредује од Вафанкуа. Расположење руских војника изврсно је. До сад још није могуће прикупити тачне податке о укупним руским губитцима, једино се за прву источно-сибирску стрелачку дивизију зна, да је од ње 37 официра убијено и 81 официр рањен, а од војника убијено је 613, а рањено 1767. На бојном пољу остало је 664 убијених и рањених.

ЛОНДОН, 8 јуна. — Из Токија се јавља, да је маршал Ојама именован врховним командантом јапанске војске у Манџурији.

ЊУЈОРК, 9 јуна. — Један дописник њујоршких новина убијен је на бојишту у источној Азији од Руса, који су га држали за улоду.

ЊУЧВАНГ, 9 јуна. — „Рајтер“ јавља, да се поговара, да је јапанска коњица у суботу пролазила према Јаојангу. Један мисловар чуо је од урођеника, да је битка трајала још 7. о. м. и да је Љаојанг 8. о. м. послје подне заузет. (Скромна жеља Јапанфила! Ур.)

ТОКИЈО, 9 јуна. — Јапанци су заробили једну китајску лађу, која је долазила из Портартура. Људи с лађе приповиједају, да су се двије руске контраторпедњаче и напор „Чихтлинг“ натакли на мине при уласку у пристан и потонули; на њима је погинуло 140 особа.

ПЕТРОГРАД, 10 јуна. — (Званично.) Скридлов јавља Цару од 8 јуна, да је једно одјељење торпедњача Владивосточке ескадре 2 јуна послато у експедицију дуж јапанске обале под командом капетана Виоградског; торпедњаче су заробиле више трговачких бродова, од којих је већина била пуна орива и рибе за пристане Сасебо и Симоносеки.

ЉАОЈАНГ, 11 јуна. — „Рајтер“ јавља, да је Куропаткин увео лично команду над војском у своје руке.

ЧИФУ, 11 јуна. — „Рајтер“ јавља, да се говори, да је јуче и прошле ноћи био жесток напад на Портартур, али два вапора, који су прошли близу Портартура и стигли овамо, не кажују да су чули каквог пуцања.

ПЕТРОГРАД, 11 јуна. — (Званично.) Генерал Сахаров јавља: 8 јуна у јутро јапанска авангарда

поново се почела кретати напријед против руске авангарде, која је код Сјунечена; руска авангарда уклонила се је према Сјунечену и даље к Хаичу; у подне је велика војска непријатељска кренула напријед, а пред вече Сјунечен био је заузет са војском више од једне дивизије пјешадије, једне бригаде кавалерије и 32 топа; према југу у кланцу Чапанлину концентрисана је једна јапанска дивизија; на путу између Сијаојана и Аликотана непријатељ заузима кланец између Ранција залива и Ранчанва; велико непријатељско одјељење покренуло се напријед од Сијаојана према Краицу; 9 јуна један непријатељски батаљон хтједе се користити маглом и напасти наше предстраже код Вандца и Ровдда, али би опажен на вријеме и дочекан ватром, непријатељ се са извјесним губитцима повуче натраг. Вафантун на великом љаојанском друму заузео је непријатељ.

ПЕТРОГРАД, 11 јуна. — Куропаткин јавља Цару од 9 јуна: Јапанци напредујући од Каичу а постепено се крећу према сјеверу. Напредовање војске Куропаткијеве од Сијујана је вастало, с очигледном наміјером, да се прибере.

ТОКИЈО, 12 јуна. — „Рајтер“ јавља: 4000 Руса нападоме у уторник код Јашијенга Јапанце, али бие одбијени и повукоше се према Чинкавалингу, изгубивши 25 рањених, а губитци јапански неизвјесни су.

ЊУЧВАНГ, 12 јуна. — „Рајтер“ јавља, да су од јуче нова утврђења подигнута на истоку од ријеке Лијао; увјеравају да се главна руска војска под командом Куропаткина налази на 8 миља од Њуванга, и да ће марширати према Каичу; прошле ноћи и јутрос чула се жестока топовска ватра у прици Портартури, која је трајала више сати.

ПЕТРОГРАД, 12 јуна. — Генерал Сахаров јавља: 9 и 10 јуна трупе јапанске и њихова авангарда зауставили су се на 6 километара сјеверно од Сјунечена и заузимају положај од морског бријега до планинског подвожја; истог дана непријатељ је опет кренуо напријед.

БИОГРАД, 5 јуна. — Јутрос се Краљ Петар састао на жељезничкој станици с Књазом Фердинандом, који икогнитно пролази преко Србије. Састајак је трајао један сат, а присутан је био и Пашић.

БИОГРАД, 6 јуна. — Послије опрштаја на жељезничкој станици, Краљ и Пашић опратилише Књаза Фердинанда засебним возом до станице Ревник близу Биограда. Састајак овај лишен је званичног карактера; Књаз Фердинанд пролази кроз Србију у најстрожијем икогнито.

БЕЧ, 8 јуна. — Нарочито отоманско изасланство стигло је, да ојутра свечано уручи Песару подарени му од Султана орден.

БЕЧ, 9 јуна. — Песар је одликовао турског посланика Махмуд-Недвипашу и маршала Шакирпашу великим крстом Леополдова ордена; генерала Рахмипашу орденом гвондене Круне, а првог ађутанта Нецабеја командерским крстом Франца Јосифа.

ПРИЗ, 10 јуна. — Хавасова агенција јавља из Цариграда: Порта је по настојавању француског, руског и инглеског посланика ријешила, да ослободи Јермење, који су ушљед потоњих догађаја ватворени и да им се дозволи повратак у планине, гдје ће бити подигнуте касарне за становање војске, која ће штитити становништво и дијелити му новац за претрпљене штете; даће се такође земља и онијема, који желе да се у равницама населе. И ако на двору има доста јака опозиција, опет се мисли, да ће султан одобрити ово

портино ријешење. Француски консул Муш давао је помоћ прибјеглим Јермењима.

Школска објава.

К. Ц. Државној Гимназији на Цетињу потребно је у 1904—5 школској години пет наставника:

1. Два професора за латински и грчки језик, уз који живи (српски, руски, њемачки, француски и талијански);

2. Један професор за природне науке уз математику и физику;

3. Један учитељ за цртање и калиграфију;

4. Један учитељ за музику и цјевање.

Првијенство ће уопште имати они наставници, који су већ с усцјехом радили у којој гимназији.

Пријаве треба упутиати канцеларији Министарства Просвјете и Црквенијех Послова на Цетињу до 1. августа о. г.

Цетиње, 25 маја 1904. г.

Број 2008.

Министарство Просвјете и Црквенијех Послова.

(3—8)

О Б Ј А В А.

У понеђељник 21. јуна т. г. а у присуству нарочитог изасланика Министарства Војног давати ће се у команди П-ог батаљона Стојеће војске у Подгорици на јавној лицитацији контрати: хлеба, меса, орза, каша, кафе, цукра, масли, пасуља, уља слатког, фуражи (зоби, сијена, сламе за простирку) и т. д. у околној количини, колико буде потребито за онај батаљон у течају од 1. августа 1904 до са 31. децембра 1904.

Месо, хлеб и фураж лицитирати ће се свакоје посебно, а све остало у једној групи.

Подувимаџима меса и хлеба тражи се кауција по од двије стотине наполеона у готовом новцу, или триста у сигурној валови, а подувимаџима фуражи и све остале хране по стотина наполеона у готовом новцу или стотина и педесет у сигурној валови.

Истовјетни контрати за издржавање обије батерије и коња Стојеће артиљерије давати ће се у Никшићу у четвртак 24. Јуна т. г.; а за издржавање: Дворске страже, Војничке школе, I-ог батаљона Стојеће војске и Музике — на Цетињу (у команди I-ог батаљона) у четвртак 1. јула т. г.

Лицитација ће се вршити при дотичним командама у означене дане, почевши од 8 сахата из јутра; а на три дана раније у свакој од поменутих команда моћи ће се видјети изложени увори и каквоћа појединих артикала, као год и контратски услови са одговарајућим обавезама.

Из Административног одјељења Министарства Војног.

Цетиње, 27 маја Број 1788.
1904 год. Број Ад од. 510
1904—IV—9.

О Г Л А С.

Министарство Финансија овим износи на јавну продају дољенаменовану непокретну државну имовину, која се налази на Ријеци Црнојенића:

1) једну кућу са седам витлова млина;

2) једну кућу, која се налази у близини млина;

3) једну теву и

4) око шест рала земље са воћем и осталим дрвећем, које овој земљи припада.

Од ове гореименоване имовине два су дијела својина Министарства

Финансија, а један дио браће Матовића. Ко би желлио купити ову имовину, која припада Министарству Финансија, нека се обрати ради подробијега обавјештења о истој и ради погодбе канцеларији Министарства Финансија на Цетињу.

Бр. 868.

На Цетињу, 28 маја 1904 год.

Из канц. Министарства Финансија.

Службена Објава.

О Б Ј А В А.

У смислу наређења чл. 683 оп. им. зак. погледом на чл. 681 им. закона, овим се позива Зарија син покојног Оташа Марковића са Стајене у Пиперима, као једини пресомтивни наследник заоставштине пок. Оташа, да предстане Књ. Обласном Суду у Подгорици на дан 1 септембра 1904 г. у 9 сати пред подне, или о себи гласа даде, јер ће, ако то за годину дана не учини, рачунајући од дана кад при пут ова објава у службеном листу „Гласа Првоборца“ изађе, Обласни Суд, а на темељу прописа чл. 684 реченог закона, издати изјаву о његовој смрти, а поменути заоставштину уступити његовим наследницима.

Број 1039 ек 1904.

Ш. 1902. 14.

Подгорица, 25 маја 1904 г.

Књ. Обласни Суд,

Преједоци:

Секретар:

Ст. Л. Лопичић

М. Радловић.

Р. 123

Бр. 111

2—3

Приватне објаве.

О Б Ј А В А.

Из слободне руке продајем своју двокатну кућу, постојећу до Државне Штампарије, Баја Пивљанина улица, број 15.

Обратити се

Цетиње,

Ристу Поповићу.

Р. 21

Бр. 57

2—2

У недјељу, 13. ов. мј., у 11 сати прије подне, држаћемо посмртни помен — парастос, у овдашњој Влашкој цркви, нашем нигда непрежаљеном сворепрминулом другу

Мићу В. Ђ. Петровића.

Ово се јавља сродницима и поштоваоцима покојниковим.

Цетиње, 10 јуна 1904 год.

Питомци официрске школе.

Р. 45

Бр. 60

1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Тужни глас да је 22 маја у Петрограду преминуо наш брат

ЏУНИША МЕДЕНИЦА.

свршавајући јак Орловске Семинарије, дика, понос и нада наша — тугом је оприсио сав наш дом. Али нашу жалост ублажише наша браћа, познаница и пријатељи било лично, телеграфски или писмено. Зато овим путем, како онима у Петрограду, која га болесна његоваше и похађаше и до вјечне куће допраташе, тако и свима осталима изјављујемо нашу дубоку благодарност.

Колашим, 1904.

О ж а л о ш т в е н и:

Командир Јово Меденица с породицом.

Р. 78

Бр. 61

1—1